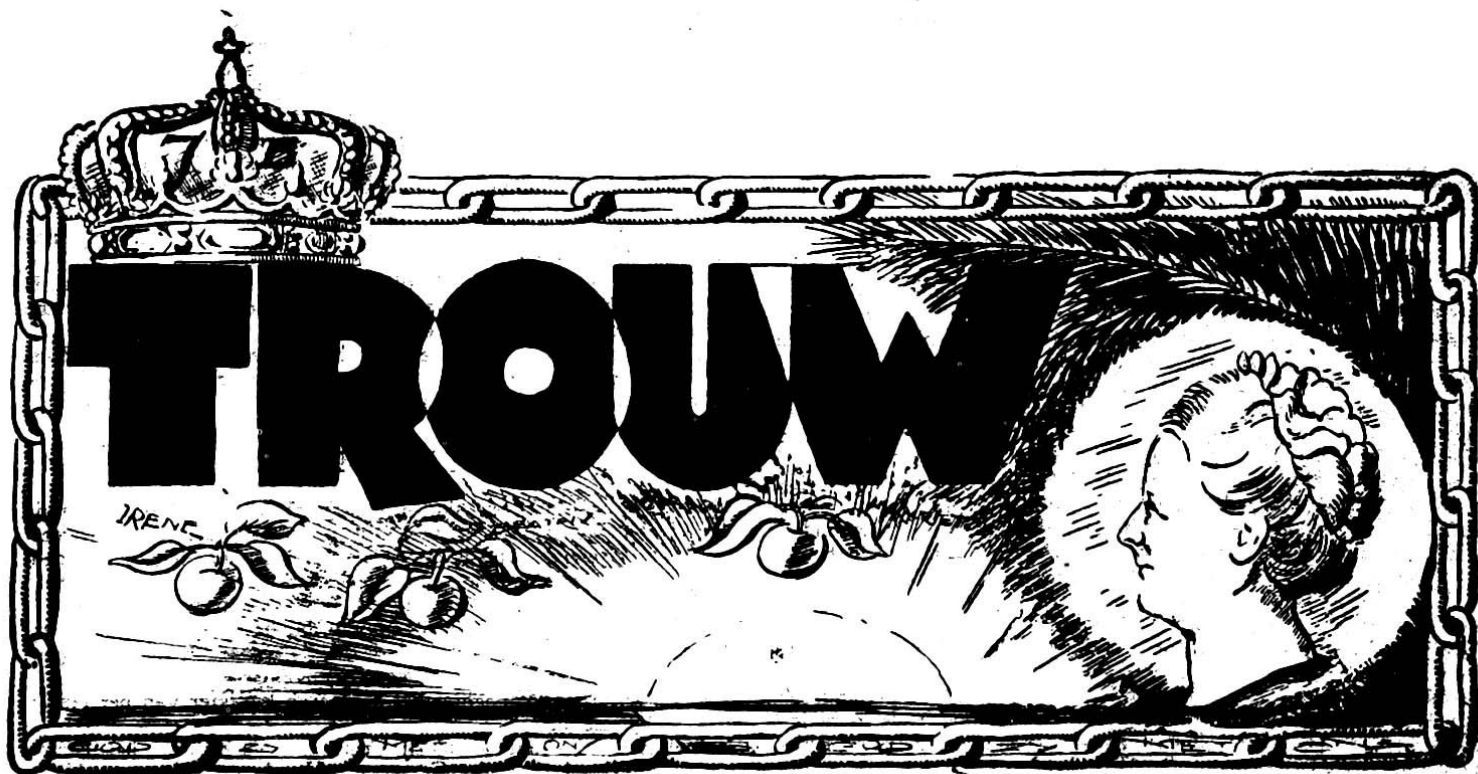




2e JAARGANG
N^o. 18

Ja, zij zullen
Zich vervullen
Deze tijden van geluk.

Deez' ellenden
Gaan volenden
En verpletterd wordt het juk.

MIDDEN
Jan. 1944.

NIET OM GELD, MAAR OM RECHT.

Wij hebben in ons blad reeds eenige malen uitdrukking gegeven aan onze solidariteit met degenen, die door middel van aanvallen op de distributiekantoren of op „convooien” met distributiebescheiden onze, door de Duitschers opgejaagde jongens, aan bonnen helpen. Dit werk is noodzaak geworden, toen Rauter zijn hongerblokkade tegen de jeugd aanving, die niet bereid bleek in het vijandelijke kamp zijn werkkraft te geven. Het apparaat, dat buiten den oorlog had moeten worden gehouden, de billijke verdeling van de aanwezige levensmiddelen, en dat heel goed op neurtaal terrein had kunnen liggen, werd hierdoor als een oorlogswaapen aan het front gebracht. De operaties zijn daartegen toen aangevangen en het succes is meerdere malen boven verwachting. De distributie werd object tot den aanval.

Om deze redenen is het ook volkomen onjuist, dat goede vaderlanders deze aanvallen afkeuren, sterker, alles doen om ze te voorkomen. De schuld van deze dingen berust niet bij hen, die de ploegen ten aanval voeren, maar daalt neer op het hoofd van hen, die dezen oorlog over ons hebben uitgeroepen en die ter kwader ure het middel van den honger in het geding hebben gebracht. Veel radicaler dan de Engelschen tegen het Deutsche Rijk, dat nog over afweermiddelen beschikt, is het middel, dat de Duitschers zelf hanteeren, al schelden ze nog zoo op hun vijanden, die een van hun levensaderen aantast. Zij opereeren tegen jongelui, die ze vooraf volledig hebben ontwapend, weerlooze jongens. Onze knokploegen verdedigen deze groep nu met de wapens in de vuist en we brengen hun daarvoor ons eersaluut.

In den laatsten tijd is er evenwel een element in het geding gekomen, dat onheiligh vuur op het altaar dreigt te brengen. Het is voorgekomen, dat de overvallers, die daarvoor prachtig in de gelegenheid waren, tegelijk de kas, die zich in een door hen geforceerde kluis bevond, hebben meegenomen. De vraag is gerezen, en terecht, of dit wel geheel juist is te noemen. Zou het juist zijn, dan liggen in het verlengde hiervan aanvallen op postkantoren, belastingbureaux en op andere plaatsen waar de publieke geldmiddelen geborgen plegen te worden. Waar zouden we terecht komen als dit eens ging geschieden? Een handeling in dezen geest krijgt het karakter van diefstal, al behoeft het dat nog niet altijd te zijn.

Tot nu tot hebben de aanvallen zelf bewezen, dat de bewering van den heer Seyss Inquart iedertijd, dat zij geschied waren uit

zuiver winstbejag door zwarte handelaren één van 's mans leugens was. Ware dit het doel geweest, dan zou men zeker niet den moeilijken en zwaar beschermden weg naar een distributiekantoor hebben gekozen. Men is immers na zulk een overval direct genoodzaakt de heele zaak op de markt te brengen, wil de buit niet binnen luttele weken waardeloos zijn! Veel logischer was dan geweest, dat men aanvallen lanceert op een belastingkantoor of op een postwagen of iets dergelijks, waar de duizenden voor het grijpen liggen en die niet worden bewaakt. Het sinistere doel van een dergelijke handeling komt dan in eens aan het licht.

Gelukkig is het hiertoe niet gekomen en we moeten daartoe niet komen ook, willen we den goeden naam van dit werk onder ons volk handhaven. Het is ook nog niet noodig. De vijand tracht ons wel te verhinderen geld aan menschen in nood te doen toekomen, maar een afdoend middel daartegen heeft hij nog niet kunnen uitdenken. Hij zal daarin waarschijnlijk niet slagen ook. De offervaardigheid van ons volk is op dit punt behoorlijk.

Het is een prachtig ding, dat van heel de ondergrondse actie tot nu toe het kenmerk is geweest niet om geld, maar om recht en vooral op dat punt moeten we ons blazen zuiver houden. Waar dan ook reeds geld werd weggenomen, dient men zich op het standpunt te stellen, dat men te zijner tijd eerlijk verklaart waar en hoe men het geld heeft weggehaald. Eischt het recht dan terugbetalen, dan zullen we wegen vinden om daarvoor te zorgen.

Nu we toch over deze dingen bezig zijn, is het goed op een ander punt even een noot te kraken. Van ter zijde hebben we vernomen, dat men hier en daar voor groote prijzen bonkaarten verkoopt. Zijn we goed ingelicht, dan geschiedt dit in den zwarten handel met het werkelijk doel daaruit winst te behalen. Hoe scherp we dit moeten veroordeelen, kunnen we niet zeggen, maar de scherpste woorden daarvoor achten we nog niet voldoende om van onze afschuw te getuigen. Wie zich eraan schuldig maakt, wellicht langs slinksche wegen aan deze bonkaarten weer te komen, en dan poogt hieruit winst te behalen, is een hyena, voor wien straks de kogel nog te mooi is. Zonder pardon zullen we ze moeten vinden en het recht zal dan weer zijn loop hebben. De Duitschers hebben we daarbij niet noodig en daarom is het verraad zelfs hier af te keuren, maar we zullen niet malsch oordeelen over hen, die zich nu aan deze misdaden schuldig maken.

Vooraf in dit laatste zien we een klein stukje van de demoralisatie van ons volk. Demoralisatie is in een oorlog iets waarvoor we ernstig zullen moeten waken. Ook in heel dit bij uitstek zware oorlogswerk.

Natuurlijk hebben wij hiermede niet het oordeel geveld over de kleine vergoedingen, die bepaalde organisaties noodgedwongen voor hun bonkaarten moeten vragen, voor het dekken van de onkosten. Wel achten we ook dat verkeerd. De offervardigheid zal moeten worden opgevoerd op deze plaatsen. De zwarte handel daarin het verfoeilijkste, dat we ons kunnen indenken. Niet om geld, maar om recht blijve ons richtsnoer. Met dat beginsel in onze banter zullen we straks bij de landing van onze regeering Hare Majesteit met een open oog tegemoet treden.

AMBTENAREN-PLICHT

Het is een onloochenbaar feit dat de vijanden in ons land steeds beschikt heeft en nog beschikt over een administratief apparaat, bereid en in staat om op vele punten met onmiskenbare gebreken — in staat om zijn maatregelen uit te voeren.

Van het begin af, maar vooral sinds Duitsland den vijand oorlog verkondigde, waardoor de bezette gebieden zoo volledig mogelijk moesten worden ingeschakeld, is het Duitse bestuur in Nederland een organisatie ter hulpverlening aan den vijand. Vooral in den laatsten tijd treedt dat steeds duidelijker aan het licht. De arbeidsinzet met de gedwongen wegvoering, is het ééne groote aspect van deze zaak. Voorts is heel Nederland één groote onder-neming, die voor den vijand werkt. Onder het oppertoezicht van den vijand zijn het Nederlanders, Nederlandsche ambtenaren, die van die onderneming de directie voeren en haar zoo goed mogelijk trachten te doen functioneeren, ten behoeve van de Deutsche oorlogvoering. Wij moeten zeggen ondanks alle sabotage en alle lijdelijk verzet met maar al te veel succes. Dat alles is erg. Maar het ergste is dat wij, Nederlandsche ambtenaren, het Nederlandsche bestuursapparaat — als geheel genomen en zonder de gunstige uitzonderingen te willen miskennen — systematisch zien mede-werken aan maatregelen om die Nederlanders, die niet mee willen doen aan deze hulpverlening aan den vijand, toch aan den Duit-scher te verraden en te verkoopen.

Heel het registratie-gedoe, het Z-Karten-Verfahren en nu weer de uitgifte van nieuwe distributiestamkaarten annex persoonsbewijs-controle, is een door Nederlandsche ambtenaren uitgevoerde poging om het Nederlandsche volk te laten werken en vechten tegen de eigen zaak, om Nederlanders tot daden tegen eigen geweten en vaderlandsche plicht te dwingen.

Deze ontwikkelingsgang maakt het probleem van den Neder-landschen ambtenaar na den oorlog zeer acuut.

Onze hoofdgrief tegen zeer vele ambtenaren is, dat zij het karak-ter van dezen oorlog niet hebben verstaan of althans daaruit, wat de uitoefening van haar ambt betreft, niet de juiste conclusie heb-ben getrokken. Deze oorlog is totaal. De totale oorlog beteekent voor Duitsland, dat het alle krachten van het bezette gebied voor zich mobiliseert. Het verweer van het bezette gebied daartegen kan slechts zijn de radicale weigering van die mobilisatie. Eerste voorwaarde voor die weigering is de vernietiging van elke organi-satie die geschikt is voor de uitvoering van die mobilisatie.

De totale oorlog stelt ons in het bezette gebied als georganiseerd geheel voor de onafwijzbare plicht onze organisatie te ontbinden, voorzoover zij voor Deutsche doeleinden dienen kan, ook als dat schade voor ons volk in, ander opzicht beteekent, ook als dit het rustig leven van velen op het spel zet.

De oorlog in militairen zin eischt het leven van soldaten. De totale oorlog eischt het rustige leven van burgers en ambtenaren. De totale oorlog eischt in sommige gevallen het systeem van de verschroeide aarde. Hoeveel te gereeder moeten wij bereid zijn den eisch tot desorganisatie van ons leven, die zij nu aan ons stelt, te vervullen.

Dat velen, de meerderheid onzer ambtenaren, dat niet of niet voldoende hebben gezien, is de kardinale fout, die zij hebben ge-maakt.

Er zijn nu honderdduizend, ja misschien nog veel meer onder-gedoken. Welk een desorganisatie in het leven van die menschen! Als er twintigduizend ambtenaren waren ondergedoken, zou die andere onderduikers voor een zeer groot deel overbodig zijn ge-weest. De Duitscher zou machteloos hebben gestaan op de meeste der gebieden, waarop hij nu oppermachtig is.

Waarom, zoo vragen wij, konden die ambtenaren dat offer niet brengen? Hadden zij hun rustig leven liever dan de vervulling van hun nationale plicht? Of verkeerden zij nog in de meening, dat wat zij nu nog aan goeds doen in Nederland, opweegt tegen het kwaad, dat zij mede hebben gebrouwen? Er is geen groter kwaad, dan aan den verkeerden kant te vechten, ook al traneert men zijn activiteit. Een moord blijft een moord, ook al wurgt men iemand langzaam. En de hoop, dat de Engelschen nog tijdig zullen komen om de handen van de Nederlandsche ambtenaren van den strot van het Nederlandsche volk weg te trekken, achten wij bij die ambtenaren kort en goed onredelijk.

Zoo heeft ook de Nederlandsche Regeering, zoo heeft ook H.M. de Koningin het verstaan, toen zij aan de Nederlandsche ambtena-ren kortweg alle medewerking verboden hebben aan de totale mobi-lisatie van het bezette gebied van Duitsland. Met dit verbod, met dezen eisch tot het vervullen van de plicht, die de totale oorlog aan ons stelt, moeten de ambtenaren ernst maken.

Wij zeggen daarom: weiger het voorbereiden van de nieuwe distributiestamkaart. Laten de ambtenaren, die dat werk moeten organiseren, wegblijven, bij voorkeur na grondige vernieling van de betrokken administratie of 't medenemen der gegevens.

Ook zonder nieuwe stamkaarten en inlegvellen kan men nog wel distributiebescheiden uitreiken.

Wij zeggen niet: saboteert dit alles, trek de lijn met dit werk. Want dat beteekent, dat het verzet, toch gebeurt. De ramp komt dan toch en het geweten is verzuurd.

Wij wenschen, dat de Nederlandsche ambtenaren zullen handelen volgens hun duidelijke plicht. En dat het Nederlandsche volk mee gediend ook al geeft dit lastig.

PULKR HANDEL N.M.

We zijn in de laatste dagen van 1943 in de Nazi-propaganda vele malen gezegend met verhalen over het Joelfeest, het feest van de zonnewende. Het is goed daarop even den vinger te leggen. Als we het juist zien, dan stond heel het jaareinde, van Kerstmis tot Nieuwjaar in het teken van dit feest. Het is niet zoo, dat om economische redenen de bedrijven van hooger hand gesloten wer-den, maar het was zuiver en alleen om de menschen in de gelegenheid te stellen het groote joelfeest gepast te vieren.

Meer dan ergens komt hier het heidensch karakter van het Natio-naal-Socialisme uit.

„Joelfeest is”, naar Winkler Prins ons verklaart, „het groote winterfeest der heidensche Germanen. Uit de oude bronnen blijkt, dat op dit feest behalve aan de afgestorvenen ook aan de groote goden (vooral Thor en Freyr) geofferd en zegen voor den oogst van het volgend jaar werd afgesmeekt.

De beteekenis van het feest is niet geheel duidelijk. Terwijl de één verklaart, als een vruchtbaarheidsfeest, dat gevierd werd op den tijd van den winterzonnestilstand en dus tot magische verster-king van de weder terugkerende zon, wil de ander de wortels van dit feest zoeken in de vereering der goden, die in den tijd der twaalf nachten (de duur van het feest) op de aarde terugkeeren.

Dit is het feest van de Waffel S.S. en ge voelt de geestelijke sfeer, die men nu in Nederland importeert en van hooger hand sanctioneert.

Ten voeten uit wordt die sfeer ons geteekend in het lied, dat te Rotterdam, bij de herdenking van joelfeest door de S.S. is gezon-gen, n.l. de strophen 1, 4 en 5 van een gedicht van René de Clercq:

Niet iedereen kan heiden zijn
Daartoe hoort kracht en moed.
Een vast geloof in zon en wijn
En blijde lust in bloed.
De leeuwrik zingt van 's ochtends vroeg
De hemel waar hij vliegt,
Is hoog genoeg, is schoon genoeg,
Elk and're hemel hegt.
Elk and're hemel is een waan,
De diepten waar de sterren staan,
Bloeit heerlijk in mijzelf.

Wat dunkt u? Is het duidelijk genoeg?

Dat noemt zich beschermers van den godsdienst, speciaal den Christelijken godsdienst, bewakers van een eeuwenlang, onder invloed van het Christendom geworden cultuur van Europa.

We hebben geen getuigen meer van noode, het is, puur heiden dom.

DE ANGST ZIT ER IN!

De heer J. A. Knetsch schrijft aan de directeurs van de gewes-telijk arbeidsbureaux:

„Het komt nog herhaaldelijk voor, dat bij het overbrengen van bescheiden van de gewestelijke arbeidsbureaux of de bijkantoren naar safe-inrichtingen, geen politie-geleide aanwezig is. Ik acht dit niet verantwoord, waarom ik U verzoek, aan de plaatselijke hoof-den van politie het verzoek te willen richten om zoowel bij het wegbrengen, als bij het terughalen van deze bescheiden voor politiegeleide te willen zorg dragen.”

De heer Knetsch heeft schijnbaar zorgen, dat de zoo angstvallig door hem voor de Duitschers verzamelde gegevens van zijn toe-komstige slaven worden weggehaald.

Zou hij niet beter doen zachtjesaan eenige zorg aan zichzelf, te besteden? Het begint er slecht voor hem uit te zien.

WIE ZAL ONZE JEUGD LEIDEN?

Dat de jeugd in het brandpunt van vele beschouwingen over de situatie-na-den-oorlog staat, zal weinigen verwonderen.

„Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst”, moge in zijn volstreken zin onjuist wezen, de uitdrukking bevat toch wel veel waarheid. Na den oorlog zal blijken, dat veel ouderen niet meer kunnen meewerken en leiden. Van sommigen zijn de krachten in jarenlang, felle strijd verteerd; wij zullen hen als helden eeren. Van anderen is zoop geringe of zoo teleurstellende energie uitgegaan, dat zij zichzelf automatisch uitgeschakeld hebben. Van duizenden zullen wij na den oorlog zekerheid verkrijgen, dat zij niet meer tot de levenden behoren. Ontelbare plaatsen aan het nieuwe bouwfront zullen dus open zijn, die voor een deel door jongeren moeten worden bezet.

Het is daarom even begrijpelijk als noodzakelijk, dat wij ons nu reeds bezinnen, welke jeugd straks zal meewerken, hoe die jeugd moet worden geleid en hoe zij tot die medewerking en tot dit geleid worden nu reeds kan worden gevormd.

In de beperkte ruimte van een enkel artikel is het onmogelijk, op deze vragen alle tegelijk in te gaan. Uit de drie genoemde vragen lichten wij er voor dezen keer één uit: Hoe zal onze jeugd na den oorlog geleid moeten worden? En wij beperken ons dan nog eens, door alleen over die jeugd te schrijven, die de lagere school heeft afgeleverd.

* * *

Jeugd moet geleid worden.

Wij gaan uit van de stelling, dat de jongeren die straks zullen mogen medewerken aan den opbouw van het nieuwe koninkrijk, geleid moeten worden. Na den oorlog van 1914—1918 is zulk een leiding door zeer velen, meer nog door de ouderen dan door de jongeren, ongewenscht geacht. Er werd ongeveer zóo geredeneerd: de ouderen hebben vier jaar lang bewezen, dat zij de groote goederen der menschheid niet konden beheeren. Zij hebben alle gaven der cultuur gebruikt, om de wereld in ellende te storten. De ouderen hebben zich zelf geëlimineerd; de jeugd, de vrije jeugd moet nu met nieuwe, ongeremde, eigen krachten aantreden.

Deze redeneering werd niet alleen door spontane jongeren gevolgd. Talloze ouderen dachten er niet anders over: als schuldige menschen, die zichzelf door een lange serie misdaden ontadeld wisten, trokken zij zich terug en zij lieten de toekomst onbepert aan de jeugd over.

En de jeugd annexeerde gretig de opengekomen ruimte!

Deze revolutionaire, in zeker opzicht nihilistische opvatting werd vooral in de overwonnen volken voorgedragen. Maar ook daarbuiten werd haar kracht gevoeld.

De resultaten werden tamelijk spoedig zichtbaar; op revolutionairen grond groeiden alleen kwade gewassen. De veelbelovende jeugd loste weinig beloften in en zij, die het felst alle leiding verworpen hadden, aanvaardden en gaven na enkele jaren een leiding, die in de school der tyrannen was geleerd. Het „Derde Rijk” biedt hiervoor de duidelijkste illustraties. *Wéér eens was de tragedie der revolutie opgevoerd: zij biedt altijd het tegengestelde van wat zij belooft.* Zij kan ook niet anders, want zij verlaat altijd den weg des levens!

Het heeft allen schijn, dat de ouderen niet meer in de fout van 1918 willen vallen. Zoowel in de vrije pers, als in samensprekingen is een duidelijk streven te bemerken, de jeugd niet meer aan eigen lot over te laten. En de jeugd blijkt zelf allermintst afkeerig te zijn van krachtige, zijrijke leiding.

* * *

Kinderen zijn van de ouders.

Hoe en door wie zal die leiding nu gegeven worden?

Deze vraag wordt geheel beheerscht door een andere: Aan wie behoren onze jongeren? En: Wie zijn voor die jongeren allereerst verantwoordelijk?

Het is wel heel zielig, dat over deze allereenvoudigste vraag zulk een zware nevel van misverstand hangt. En zij is toch zoo eenvoudig te beantwoorden. Vraag het eens aan een jongen of een meisje: „Wie is verantwoordelijk voor jou, onder welk gezag sta je?” Een normaal kind zal antwoorden: „Onder dat van mijn ouders”.

En dit allersimpelste antwoord is de allereenvoudigste dus ook de diepste wijsheid. *Inderdaad de kinderen zijn van de ouders. Rampzalig is het volk, dat dit niet meer weet.* Alle gepraat over nieuwe jeugd, jeugdgemeenschap, over jeugdfronten en jeugdleiding wordt zinloos, wanneer die jeugd geen gezagsoefenende ouders meer heeft. *Kinderen, die losgemaakt zijn van de ouders, zijn geen normale kinderen meer.* Het zijn tragische weerloze wezens geworden, die ten prooi vallen aan het eerste het beste geweld.

Het „vergeten” van dezen eenvoudigen, wijzen levenswandel, die door den scheppenden God zelf is vastgesteld, heeft ons al heel wat zorg en leed berekend. *Ten onzent is het vervreemden en ontvreemden onze kinderen — wij spreken over de jaren vóór 1940 —*

niet in zoo sterke mate opgevalen als in vele andere landen. Maar toch begon ook bij ons de staatsbemoefing met onze kinderen een omvang aan te nemen, die niet alleen tot waakzaamheid, maar zelfs nu en dan tot verweer dwong.

Wie van dit alles heeft kennis genomen, kan niet onverschillig staan tegenover de leiding der jeugd in de periode na den oorlog.

De ontwikkeling van den modernen staat heeft aan dien staat reeds een belangrijk deel van de leiding in handen gegeven. De invloed van den staat op onze jeugd is via het onderwijs, via den militairen dienst, via sociale wetgevingen wel heel groot geworden. Naar onze overtuiging al groot genoeg.

Het wordt meer dan tijd, dat wij er elkaar aan herinneren, dat de ouders de eerst-aangewezenen zijn, om de jongeren te leiden; dat de ouders de middelen moeten zoeken, waardoor die leiding zoo krachtig mogelijk en zoo vruchtbaar mogelijk is; dat de ouders moeten bepalen, waarheen hun kinderen moeten geleid worden.

Ouders, die zóó hun verantwoordelijkheid dragen, zijn goede ouders. Goede ouders kweken in den regel goede gezinnen. *Goede gezinnen, bouwen een krachtigen staat.* Gedilde horden van murwe individuen kunnen daar nooit tegen op. Althans niet duurzaam.

Leiding zonder staatsinmenging.

De herinnering, dat de ouders hun kinderen leiden, klemmt wel heel sterk, wanneer de geestelijke vorming der jongeren in het geding is.

Voor den oorlog waren er ongeveer 750.000 jongeren, die in vereenigingen en studiekringen aan hun geestelijke vorming arbeidden. Al deze vereenigingen en clubs waren gegroeid uit het vrije initiatief der jongeren, die daartoe door hun ouders waren opgevoed en opgewekt. Achter dit uitgebreide vereenigingsleven stonden de vrije ouders en de vrije ouderen met hun adviezen, met hun steun, met hun gebod.

Van die 750.000 jongeren waren er ongeveer 640.000, die hun geestelijke vorming gebonden hadden aan bepaalde godsdienstige en staatkundige beginselen. Dat is ruim 85%. Voor ieder, die oog heeft voor nationale waarden, moet het duidelijk zijn, dat in deze cijfers één van onze rijkste geestelijke goederen wordt gedemonstreerd. *Het zou een nationale ramp zijn, wanneer deze vrije geestelijke vorming niet meer vrij zou blijven, wanneer de leiding niet meer zou blijven berusten bij de ouders en bij de lichamen, met welke zij in volkomen geestverwantschap die leiding wilden deelen.*

Kort vóór den oorlog was reeds in den Centralen Jeugdraad — het hoogste overheidsadviescollege in jeugdzaken — een neiging merkbaar om den staat meer invloed toe te kennen in de vrije geestelijke jeugdvorming. Er werd gesproken over verplichte minimumprogramma's voor de jeugdvereenigingen, over rijksjeugdinspecteurs en meer dergelijke ontstellende zaken. Wij ondervinden thans aan den lijve en aan den geest, wat het beteekent, als de staat zich gaat bemoeien met de geestelijke vorming van de jeugd.

Het is nauwelijks denkbaar, dat Nederlanders, die nu kreunen onder het geestelijke geweld dat over hun kinderen woedt, straks aan een eigen nationale regering zullen vragen, om leiding te gaan geven aan het geestelijk leven van hun kinderen. Die Nederlanders zouden zich zelf daardoor een brevet van geestelijk onvermogen geven. Zij zouden zelfs het schavot gaan bouwen, waarop straks hun jongens en meisjes geestelijk zouden worden vermoord.

Helaas blijken er Nederlanders te zijn, die — zelfs na vier jaren van onderdrukking — deze gevaren niet onderkennen. Zij kennen de grenzen van den Staat niet. Daarom achten wij het noodzakelijk zoo duidelijk mogelijk ons standpunt te definieeren.

Niet de minste staatsinmenging in de geestelijke vorming onze kinderen zullen wij kunnen verdragen. Om Gods wil niet! Ook de geringste inmenging sleept de ontzettendste gevolgen achter zich.

Een staat, die — hoe omzichtig en hoe voorzichtig ook — den geest van onze jongeren dwingt tot een door den staat bepaald geestelijk systeem, is een monstrum. Het zou een nieuwe strijd van tachtig jaren waard zijn, om zulk een tyrannie te overwinnen.

MEER MOED VOOR „DE HERAUT”.

In „De Heraut” van 12 December j.l., hoofdredacteur Prof. Dr. H. H. Kuyper, vonden wij een advertentie, waarin het boekje van E. Schouten (Ds. E. Schouten em, predikant te Amersfoort) „De roep om bezinning” wordt aanbevolen.

In dit boekje wordt het meest zuivere landverraad verkondigd vanuit een ziekelijk geestelijk principe.

Is „De Heraut” het wellicht met den inhoud van dit boekje eens? Zoo niet, dan vragen wij van de leiding van dit blad meer moed om zulke advertenties te weigeren.

Wie het landverraad, hoe dan ook, steunt, staat daaraan mede schuldig! Zelfs „De Heraut”!

DE TAAK VAN DEN BOER.

Wij ontvangen van een boer een artikel gericht tot de boeren, dat wij hier letwat verkort en zonder commentaar opnemen:

Boeren!
Nu wij wat de stoffelijke zaken aangaat vaak in het middelpunt der belangstelling staan, doen wij goed ons af te vragen wat thans onze taak is en hoe wij die hebben uit te voeren. De vele raadgevingen, vermaningen, dreigingen en ook de pluimstrijkende woorden, waarmee ons beroep aanzijdig verheerlijkt wordt, hebben wel uitgewerkt, gelukkig maar. Wij kennen de beginselen en bedoelingen van dat alles.

Maar wat is dan wel onze taak?

In de eerste plaats is het onze plicht te zorgen voor een zoo groot mogelijke opbrengst door aan elk product alle arbeid volledig te besteden, die het noodig heeft. Van deze producten moet een flink deel aan de distributie onttrokken worden, hetwelk van een flinke opbrengst het beste kan. Er gebeurt op dit gebied reeds veel, maar het is goed hier streeksgewijze onder de welgezinde boeren één lijn bij te trekken.

Vervolgens moeten de producten, die voor menscheijk voedsel geschikt zijn, niet dan bij uiterste noodzaak, zooals opfok en ziekte, als veevoeder worden gebruikt.

Dan moet het aan de distributie onttrokken voedsel worden besteed tot aanvulling van de schrale rantsoenen. Het moet goed bewaard worden en geleidelijk bij kleine hoeveelheden worden afgegeven. Dit heeft voor het bedrijf tot gevolg, dat er meer werkvolk noodig is, hetwelk van groot belang is. Hierin moet gij niet voorzien door vrouwelijk werkvolk of jongens in te schakelen, maar zoo mogelijk, volle werkkrachten, hierbij een ruim gebruik makend en als 't moet onderdak gevend aan allen, die verplichtingen werden opgelegd, welke zij niet mochten uitvoeren en daarom moesten onderduiken.

Wat de dekking van de onkosten betreft, is het plicht blijk te geven van offervaardigheid, maar mag tevens het meerdere arbeidsloon in rekening worden gebracht.

Waar gij evenwel geen geld voor moogt vragen is het risico.

Er zijn er, die, hetzij om verkeerde praktijken goed te praten of uit ondoordachtigheid beweren, dat zij het risico betaald moeten hebben. Dit schijnt ons onjuist. Laat ons het risico nemen, zonder ooit over geld te praten, hierbij niet terugdeinzend voor, allerlei dreigement, maar voorzichtig en bezonnen goede koers houdend.

Wij krijgen dan twee prijzen, de eene beheerscht door de prijsbeheersching en de andere beheerscht door een goed beginsel. Deze laatste wordt dan iets hooger dan de eerste. Kan een deel des volks deze prijzen niet betalen, dan is aan andere niet produceerende, maar kapitaalkrachtige groepen de taak om voor de verzorging van dit deel des volks de producenten financieel te helpen.

Het rullen moet tot het strikt noodzakelijke worden beperkt. Wij moeten bedenken dat wij wel goederen aan de distributie mogen onttrekken, maar dan met het doel daar ons volk als geheel mee te helpen. Van elk burger mag in dezen worden gevraagd, dat hij niet meer naar zich toehaalt, dan waar hij op sobere manier mee toe kan.

Het zal niet voor ons pleiten, als straks bij de bevrijding (mocht het Gode behagen, spoedig) een deel des volks weldoorvoed daarkenen huppelt, terwijl, een ander deel, ondervoed, slechts strompe-len kan. Als de macht van het geld de levensmiddelen heel het land door, tot in de steden sturt, dan moet de liefde dit toch ook kunnen. Neemt hiertoe het initiatief. Laten wij, ter goede vervulling van onze taak, alles wat valsch is weren, met name ook de leugners van den Landstand. Wij hebben het blad van den Landstand niet nodig, wij hebben tegen den Landstand principieel bezwaar. Wij betalen de contributie niet, ook niet bij dreigement en dwangbevel, maar wij ontvangen het blad ook niet; wij lezen het niet en sturen het terug.

Zonder direct bang te zijn, dat het ons N.S.B.'er zal maken, zullen wij er toch goed aan doen het te weren. Over emigratie naar het Oostland wordt toch al niet meer geschreven. Het stroovraagstuk of de kunstmestproblemen rooven onze nachtrust niet. De mededeelingen uit het blad zullen wij toch anders moeten uitvoeren. Voor het overige: Laat ons den drang naar lezen bevredigen, door de werken, ook landbouwkundige, te bestudeeren van eigen mannen. Het zal ons zuiverder en sterker maken voor de toekomst.

Een boer.

WAAR HET DE SCHOOLBESTUREN OM GAAT.

Prof. van Dam en consorten zoeken den laatsten tijd weer ijverig naar middelen om het conflict, dat tusschen hen en de Prot. Chr. schoolbesturen bestaat over de benoemingsverordening, op te lossen. Zij trachten de verordening wat smakelijker te maken door met de naleving de hand te lichten. Wil een bestuur geen oproep voor sollicitanten plaatsen in het Departementale blad, dan zijn zij bereid een oogje toe te doen. Wil men den inspecteur geen voordracht ter goedkeuring voorleggen, dan kan dat er ook nog mee door. Heusch, het zijn geen bullebakken en zij vragen niet het volle pond. Desnoods kan zoo'n bestuur ermee volstaan den inspecteur van het L.O. een briefje te schrijven, waarin zij hem mededeelen A of B te hebben benoemd en waarin zij zeggen, dat zij vertrouwen, „dat de inspecteur daartegen geen bezwaar heeft”. Of de betrokken onderwijzer moet bij den inspecteur even een papiertje teekenen, dat hij loyaal zal zijn. Een derde manier is, dat het bestuur een bezoekje aflegt bij den inspecteur en zegt, dat de door hen gekozene „hun man” is, waarop die dan weer zegt, dat hij dan geen bezwaar heeft.

Het gaat tenslotte niet om wat meer of minder formaliteiten. De groote vraag is: Wat hebben de inspecteurs en wat heeft Prof. van Dam te maken met benoemingen aan vrije scholen? De besturen moeten in volle vrijheid hun onderwijzers kiezen en daar hebben de ambtenaren niets mee uit te staan. Elk overleg met den inspecteur, hoe vriendelijk en hoe oppervlakkig ook, is een erkenning van het recht van dien man om mee te bepalen wie er op de Christelijke scholen les zal geven. Of iemand geschikt is om op een vrije Christelijke school les te geven, hangt er niet vanaf, of hij den inspecteur of welken ambtenaar welgevallig is, maar wordt uitsluitend bepaald door het verantwoordelijke bestuur. Door elk briefje en door elk gesprek ruimt men den inspecteur een plaats in aan de bestuurstafel, waar wordt beslist, wie er in de school zullen staan. En geeft men eenmaal ook maar het topje van een vinger, dan neemt het Departement maar al te snel de heele hand.

DE JANUSKOP: DE TELEGRAAF.

In de nieuwe almanak voor 1944 van de N.S.B. vonden we de volgende merkwaardige advertentie:

Meer dan
2.000.000

Volksgenooten
lezen dagelijks

DE TELEGRAAF

en

De Courant

Het Nieuws van den Dag

Het laatste nieuws

Het eerste gebracht

Het best verzorgd.

Uitgebreide voorlichting op grond van feiten
bezien in het licht van den nieuwen tijd.

Deze Telegraaf is dezelfde courant, waarop we in ons vorig nummer in het artikel „Vragen rondom de krant” doelden, toen we schreven dat er kranten zijn, die nu reeds een reeks artikelen gereed hebben liggen over terreurdaden door Duitschers en N.S.B.'ers gepleegd in de omgeving van Meppel. Deze Telegraaf zendt reeds nu haar redacteurs uit om contact te krijgen met de ondergrond-sche actie teneinde bij den ommekeer zoo vlug mogelijk artikelen te kunnen publiceeren over de „heldenfeiten” van ons vaderland-sche front en fel te kunnen ageeren tegen wat de N.S.B. in ons land als verraad presteerde.

Zulk een Januskop heeft dit blad en het noemt zich, met heel zijn redactie, nog Nederlandsch.

Laat ons volk toch reeds nu er grondig en voorgoed mee afrekenen.

Geen toekomstgevraag: Verzet vandaag

Binnenlandsche Kroniek

Bij de jaarwisseling.

Met het jaar 1944 is ons blad zijn tweede jaargang begonnen. Een terugblik op het jaar, dat achter ons ligt, doet ons eerst recht beseffen, hoe noodig het is ons volk op te scherpen en het de levensbeginselen voor te houden, waaruit alleen een gezond volksleven, nu en later opbloeien kan.

Velen zullen de Kerstboodschap van H.M. de Koningin op den eersten Kerstdag hebben gehoord of gelezen. Hoe scherp en juist wordt daarin het geestelijk karakter van den strijd, dien wij beleven doorzien. Maar ook treft ons in deze rede, hoezeer H.M. het Nederlandsche volk te hoog aanslaat. Wij blijven beneden de maat, de geestelijke maat, waarop Zij ons schat. Het is goed ons daarvan een goede diagnose.

De nood van dezen tijd heeft over het geheel genomen niet heelend gewerkt. Er is een gemeenschappelijke afkeer van de Duitschers, maar het is in de eerste plaats een afkeer vanwege het aangedane leed, dat zeer velen raakt. Het is ook — en dat is althans iets positiever — een terugschrikken voor de ongecamoufleerde barbarij, die onze beste tradities schokt. Toch zijn wij door dit alles niet tot een geestelijk sterk geheel gegroeid. Het tegendeel is zelfs het geval. Door het wegvallen van oude levensverbanden, welke door den bezetter verbroken werden, zijn vele traditionele bindingen verdwenen. Er heerscht bij de massa — niet het minst bij de z.g. betere kringen der massa — een zorg voor het eigen materieel welzijn, zonder eenige zelftucht. Het onderwerp van gesprek is het voedselvraagstuk. De zwarte handel tiert welig. Dat zou nog niet zoo erg zijn, als het niet meestal ging tegen schandelijk hooge prijzen. In het algemeen is een rauw-materialistische levenspraktijk hand over hand toegenomen. De Deutsche film, Hitler's geestelijke stimulans voor de Nieuw-Europeesche massa, heeft in Nederland volle bioscoopzalen getrokken. Een groot deel van onze jeugd is door zwarte handel, bioscoop en ongeoorloofden omgang met de andere sexe, dit alles in den rationaal meest stuitenden vorm, volkomen verknoeid.

Op dezen grondslag zal niet licht een levenshouding ontstaan, waarbij bereidheid tot zelfverloochening gevonden wordt. Dit alles is echter het ergste niet. Wanneer er bij de leiding gevende lagen in het Nederlandsche volk een eenheid van goede opvatting was, zou men de ontbindende factoren in onze samenleving nog wel doeltreffend kunnen bestrijden.

Dit is echter niet het geval.

Nederlanders, die niet vechten en die vechten.

Een terugblik op 1943 leert ons dat een zeer belangrijk deel van hen, die op eenigerlei wijze tot leiding geven geroepen zijn, zoo in ambtelijke kringen, als in het bedrijfsleven, als in de vrije beroepen, nog niet verstaan dat het oorlog is en dat die oorlog hun allen verplichtingen oplegt. Zij zien den oorlog natuurlijk wel, zij merken het aan de schade of de moeite, die zij hebben, maar zij zien den oorlog niet als hun oorlog, als hun taak. Liefst zien zij den oorlog, voor ons, als de episode van 10—15 Mei 1940, die met de capitulatie afgelopen was. Sindsdien is het voor hen een oorlog van Duitschland met andere landen. Wel vreezen zij, dat voor het einde er is, de oorlog nog wel eens over ons heen zal gaan (de heele Duitschet tweede-front-propaganda is op het aanblazen van die vrees gericht), maar zij hopen dat het Frankrijk of België maar zal treffen. Zij zijn anti-Duitsch; dat is echter meer de schuld der Duitschers dan hun verdienste. Voor de Engelschen voelen zij ook niet veel. Boeren-oorlog-herinneringen. Engeland-doet-niets-voor-niets-theorieën doen opgeld! Zij zien niet, dat vechten voor hen plicht is. Verzet „geeft” immers toch niets. Zij doen alles, wat de Duitschers hun opdragen. Het bedrijfsleven organiseerde zich zelf voor de inschakeling in de Deutsche oorlogseconomie en wordt nu het apparaat voor de menschen zelf. Op grond van de meest onbeduidende intimidatie geven sommige zakenmensen aan Winterhulp en vaak nog vóór dien reeds. Ergerlijk is vooral het

uitvoeren van werken voor de Deutsche weermacht. Wat de Nederlandsche bouwnijverheid, de goeden niet te na gesproken, op het gebied van den aanleg van vliegvelden en verdedigingswerken heeft gepresteerd, is ontstellend. Alles onder het motto: Anders neemt men ons materiaal af. De gedachte dat 't plicht kan zijn om zich te laten ruïneren — waarvan overigens bij degenen, die weigerden, niets gebleken is — liever dan tegen het eigen volk te strijden komt eenvoudig niet bij deze menschen op. Men verdient er grof geld mee, ook de arbeiders, en daarmee is de kous af.

Wat vele ambtenaren niet doen aan verkeerde dingen en nalaten aan goede dingen, alleen uit vrees, varieert van de meest onbeduidende flauwhartigheden tot de meest ergerlijke hulpverlening aan den vijand.

Daartegenover staan in alle kringen en groepen menschen, die strijdbaar blijven. Percentsgewijze vormen zij in de huidige leiding des volks, voorzover die er is, een gering bestanddeel. In absolute zin zijn zij nog talrijk te noemen. De talloze gevangenen, de vele doodvonnissen zijn de zichtbare symptomen van een wijdverbreide, openbare en clandestiene strijd bare activiteit van het Nederlandsche volk.

Opportunisten en principieelen.

De tweede tegenstelling in ons volk, die in 1943 scherp aan het licht trad, is die tusschen hen, die het geestelijk karakter van onzen strijd bagatelliseeren en hen, die dat geestelijk karakter tot den bodem hebben geproefd.

Het meerendeel dergenen, die iets bezitten of die materiele waarden of instellingen onder hun hoede hebben, met name de groote werkgevers en vele hooge ambtenaren, hoogleraren en magistraten, nemen een opportunistisch standpunt in. Met miskenning van het totaal karakter van dezen oorlog, willen zij alleen den zuiver militairen oorlog zien. Hun opzet is, in afwachting van een militaire overwinning, zooveel mogelijk materiele waarden en bestaande instellingen te redden, ook al zou dat gaan ten koste van hun zedelijke overtuiging. Zij zien dit openlijk prijsgeven van hun eigen Nederlandsche overtuiging, onder den druk der Duitschers, als een geoorloofde krijgslist. Een krijgslist echter, die bestaat in een gedurende vier jaren constant volgehouden politiek van het verloochenen van eigen overtuiging en van Nederlandsche beginselen, is niet meer een misleiding van de Duitschers, maar een misleiding van het Nederlandsche volk.

Hoe langer hoe meer wordt openbaar, dat het positieve resultaat van deze opportunistische politiek ineenschrompelt tot detailsuccessen, terwijl het negatieve resultaat is, dat men handlangersdiensten aan den vijand doet, zoowel in de nazificering van ons land als in de eigenlijke oorlogvoering. Zoo werden b.v. voor het Nederlandsche volk de Duitsche bezetter en het Nederlandsche bestuursapparaat tot én homogene onderdrukingsmachine.

De groote fout in de opportunistische tactiek is, dat men verantwoordelijkheid aanvaardt voor een nat. soc. politiek en voor met de geallieerde oorlogvoering strijdige maatregelen. Daar ligt de grens tusschen opportunistische en principieele politiek. Wij verwijten de opportunisten niet dat zij goede en nuttige zaken willen redden en daartoe een gepaste tactiek volgen, maar wel dat zij een tactiek beoefenen, die geen of een verkeerd beginsel tot uitgangspunt had. Daardoor waren zij niet opgewassen tegen de Deutsche politiek, waarbij beginsel en tactiek één demonisch geheel vormen en zijn zij geëindigd met die politiek volkomen te bevorderen.

In wezen is dit alles terug te voeren tot een onjuist tegenover elkaar stellen van beginsel en belang, alsof het groote belang van het Nederlandsche volk niet gelegen was in het leven uit zijn beginselen. Het heele verschijnsel heeft getoond dat vele vooraanstaande figuren niet in het bezit waren van politieke beginselen. Dit gemis moet hun als schuld worden aangerekend. Intusschen hebben deze menschen zich hierin niet onderscheiden van een breede massa in het Nederlandsche volk, die het opportunisme beaamt, totdat..... het haar bij de handen afbreekt.

Tegenover dit alles mag getuigd worden dat in vele en belangrijke punten het principieel verzet de overhand heeft behouden. Genoemd moet hier worden, naast de individuele houding van meerdere ambtenaren, de collectieve houding der Nederlandsche artsen, het onderduiken voor arbeidsdienst en arbeidsinzet, en de houding van vele confessionele instellingen. Naast de kloeke houding van de confessionele vakbeweging uit het begin van de bezetting die onze arbeiders tegenover de verleidingen van het N.A.F. nooit moeten vergeten, toonde 1943 als voorbeeld van een geslaagd massaal principieel verzet, de houding van het Protestantisch-christelijk onderwijs tegenover de benoemingsverordening.

De houding der kerken in sommige officiële gezamenlijke uitspraken, als ook in den wekelijkchen Dienst des Woords, op zeer vele plaatsen moet in dit verband tevens worden gememoreerd.

De derde tegenstelling.

Het voornaamste feit dat een fundamentele geestelijke vernieuwing van het Nederlandsche volk als geheel, in den nood van dezen tijd belemmert, is de omstandigheid, dat dit volk als geheel niet meer leeft uit het christelijk geloof. Aan het veldwinnend materialisme ligt een afgestorven zijn van den christelijken levenswortel ten grondslag. Veler flauwhartigheid is van chronische geloofs-inzinking het gevolg. Het opportunisme, dikwijls als levensphilosophie openlijk beleden, is het tegendeel der christelijke belijdenis.

Maar ook in den strijd voor vrijheid en recht, inderdaad een heilige zaak, is geen eenheid aangaande het eene noodige. De motieven, die tot den strijd tegen Duitschland en het nationaal-socialisme voeren, vertoonen naast een misschien toegenomen waardeering voor zekere uitwendige christelijke levenswaarden een groote principieele verscheidenheid, die ook in de verzetspolitiek eenheid van doelstelling somtijds verhindert. Het satanische van de ons opgedrongen levensbeschouwing wordt het zuiverst gevoeld, daar men bij Gods Woord leeft. Verzet is hier een zaak van geloofs-gehoorzaamheid. De ervaring leert, dat in deze kringen, ondanks de slapheid van velen, ook hier het meeste principieele verzet wordt geboden.

Het feit, dat in één zelfde zaak, die der Nederlandsche vrijheid, de één valt in de klare verzekerdheid van voor de zaak van het Koninkrijk Gods te sterven, terwijl de ander het leven laat in de soms even rustige overtuiging, dat het Christendom een afgedane zaak is, doet ons echter duidelijk zien, hoe tegenstrijdige krachten er woelen in den grondslag onzer nationaal-christelijke traditie.

De balans.

Wij eindigen, waarmee wij begonnen. De geestelijke balans van het Nederlandsche volk over 1943 vertoont een deficit. Wij bleven beneden de maat. Bewegen de credit-posten zich nu in stijgenden lijn? In sommige opzichten ongetwijfeld. Aan den anderen kant nemen moeheid en matheid en ook de andere ontbindende factoren in betekenis toe. Zoo is er meer schaduw dan licht in onze balans-beschouwing. Intusschen, wij behoeven niet te wanhopen. Er is in Nederland te veel goed geestelijk kapitaal aanwezig dan dat zulks onze geestelijke volkshuishouding niet blijvend gunstig zou kunnen beïnvloeden. Aan ons allen de taak dit kapitaal rendabel te maken.

EISENHOUWER OVER 1944.

„1944' kan de overwinning brengen als iedereen geeft, wat hij geven kan.”

Alzoo: Wie in het nieuwe jaar het einde van den oorlog wenscht, die doe getrouw zijn verzetsplicht. Ieder geve, wat hij kan.

ZOO WEINIG N.S.B.-ers.

Jhr. Mr. de Ranitz, de oppervoorlichter van ons volk, leider van het speciaal voor dit doel opgerichte departement, heeft de alineë in het verslag van zijn werkzaamheden over 1943, dat handelde over de concerten, in mineur geëindigd, omdat het zoo jammer was, dat er zoo weinig N.S.B.-ers die concerten bezoeken.

Met steeds groter wordende oogen van verbazing hebben we dezen zin gelezen, herlezen en nog eens herlezen. Het staat er werkelijk. Maar hoe hebben we het nu?

Zou Jhr. de Ranitz werkelijk niet weten hoe dit komt?

Wij vinden zoo iets heel gewoon, want ons is van overlang bekend, dat je overal zoo weinig N.S.B.-ers ziet.

Wij verbazen ons, dat het dezen heer verbaast.

Je ziet maar weinig N.S.B.-ers op de straat, in den trein, op de school, in de bioscoop, bij de concerten, in de kerken, in de verenigingen in heel het leven.

Er zijn maar weinig N.S.B.-ers bij de ouderen, bij de jongeren, bij de mannen, bij de vrouwen, bij de kinderen.

Hoe dat zou komen, vraagt Jhr. de Ranitz?

Wel, omdat er zoo weinig N.S.B.-ers zijn.

DUITSCHLANDS ONTWAPENING.

Dat Duitschland bij den aanstaanden vrede drastisch zal moeten worden ontwapend, behoeft geen ander betoog, oorlogstuig is in de handen van een zoo door en door militaristisch volk als het Duitse, gevaarlijk speelgoed.

De ontwapening der overwonnen landen zal ditmaal niet als na den vorigen wereldoorlog, als een inleiding tot een voorbode van een algemeene internationale ontwapening moeten gelden. Voor den vrede en de veiligheid in Europa zullen de overwinnaars hun bewapening voorhands op peil moeten houden. De overwonnen landen, Duitschland en Italië, zullen op grond van hun agressieve neigingen eenzijdig moeten worden ontwapend en men zal moeten zinnen op deugdelijke middelen om hen te verhinderen binnen (vredesvoorwaarden), waarvan ons een uittreksel in handen kwam, afzienbaren tijd zich te herbewapenen.

Wij nemen aan dat de wapenstilstand niet zal worden gesloten voor en aler de troepen der geallieerden op Duitschen bodem zullen staan. Dat zullen dan in hoofdzaak de Russische, Britsche en Amerikaansche troepen zijn. Deze legers zijn het best uitgerust en zij beschikken over de snelste vervoer- en ravitailleringsmogelijkheden. De bezetting van het bij de staking der vijandelijkheden nog onbezette deel van Duitschland zal bliksemsnel moeten geschieden. Ten eerste om te voorkomen, dat de oorlogsmisdadigers zich nog tijdig in veiligheid kunnen brengen, en ten tweede om te verhinderen, dat groote hoeveelheden oorlogsmateriaal, munitie, enz. door verberging in geheime kelders of transport over de grenzen aan de uitlevering zou worden onttrokken.

Het geheele Duitse oorlogsapparaat moet worden vernietigd! een groot deel van het materieel zal in handen gesteld moeten worden van de kleinere landen, wier krijgstoerusting door Duitschland ten deele is vernield en ten deele is opgeslokt. Noorsche, Belgische en Nederlandsche troepen zouden dan in het Westen al gauw de Anglo-Amerikaansche troepen in Duitschland kunnen vervangen.

In het te Londen verschijnende „Vrij Nederland” van 12 Sept. 1942 bepleitte A. den Doollaard reeds na de eerste phase der bezetting de vervanging van Britten en Amerikanen door soldaten, die de onderdrukking der Duitschers aan den lijve hebben ondervonden.

Hij vreest n.l. dat de Angelsaksen veel te zachtzinnig zullen zijn: en al te gauw zich door de bekende Duitse „gemoedelijkheid” zullen laten inpalmen. Hij herinnert ons er aan, dat het na den vorigen wereldoorlog net zoo is gegaan.

Inderdaad maakt het een groot verschil of men de ellende van een Duitse bezetting heeft meegemaakt en onder de Duitse treureur heeft geleefd, of dat men er alleen van heeft gehoord. Dit blijkt wel uit de opvattingen van den Engelschman Edward Hallett Carr, die in Jan. 1942 een boek uitgaf over „Conditions of Peace”. Zijn oordeel over het Duitse volk is van een vergaande mildheid. Hij ziet een militaire bezetting alleen als nog een deel der oorlogs-operaties en om de orde te handhaven in den grooten chaos, die er ongetwijfeld na de oorlog in Duitschland zal zijn. De noodzakelijke bezetting zij echter meer scheppend dan dwingend, aldus Carr. zij moet behulpzaam zijn bij de vestiging van een effectief bestuur in Duitschland, doch moet dit niet zelf opdringen. Vergelding aan en reparaties door de overwonnenen heeft volgens Carr. weinig zin. Straffen van personen late men aan de desbetreffende volken zelf over!

Indien dit laatste beteekent, dat de bestraffing van de oorlogsmisdadigers in handen gesteld moet worden van het eigen volk dan is dit zeker een onbegrijpelijk lichtvaardige wijze om met één der voornaamste oorlogsdoeleinden af te rekenen!

Wat blijft er overigens van de eisch der rechtvaardigheid over indien het onrecht niet wordt gestraft en de onrechtmatige eigendomsberoving niet althans zooveel mogelijk wordt vergoed? De confiscatie van het Duitse bezit in ons land is toch al het geringste, waarmee wij de diefstal op groote schaal van ons geld en goed eenigermate zullen kunnen goed maken.

Van nog grooter belang dan Duitschlands onmiddellijke ontwapening is de verhindering van zijn herbewapening. Hoe moeilijk dit zal zijn, kan ons de ervaring na den vorigen wereldoorlog leeren.

Duitschland was reeds lang voordat Hitler aan het bewind kwam bezig zijn militaire macht te herstellen. Onder het mom van lucht-sport en luchtverkeer werd een enorme militaire luchtvaart opgebouwd. De Duitse generale staf, ofschoon bij het vredesverdrag onthouden en verboden, bestond rustig verder en breidde zich uit als „Reichsverband der deutschen Industrie”. Alle fabrieken in Duitschland stonden reeds jarenlang of in het geheim in dienst der oorlogsindustrie, of konden zoo noodig in een ommezien daarin worden ingeschakeld.

Vanaf 1933 werd het groote doel: Duitschlands militaire overmacht, over de geheele linie nog doelbewuster nagestreefd. Twee jaar later wierp Hitler het laatste masker af en van toen af aan was Duitschlands alzijdige en overweldigende oorlogstoerusting voor niemand meer een geheim.

In 16 jaar tijds heeft het verslagen en vermorzelde Duitschland zich weten op te heffen tot de sterkste militaire macht van Europa. Men hoede zich ervoor dit uitsluitend op rekening van Adolf

DE OORLOG

Met het lengen der dagen is een nieuwe golf van optimisme ontketend. Alom voelt men de lang verbeide bevrijding naderen, met of zonder invasie. We moeten ons natuurlijk hoeden voor voorbarige verwachtingen. De beroemde Engelsche militaire schrijver Liddle Hart geeft in één van zijn boeken een ontstellend lange — en actueele — opsomming van uitlatingen omtrent den duur van den oorlog 1914-18 van welhaast alle toenmalige militaire leiders. French en Haig, Joffre, Pétain en Foch, zij allen verwachtten de Duitsche ineenstorting steeds „binnen een paar maanden” en zulks vanaf begin 1915. Alleen Churchill toen minister van oorlogsproductie, bereidde de overwinning op langen termijn voor; in 1917 voor 1920, in 1918 voor 1919 en toen het einde reeds in November 1918 kwam, was het voor hem een meevaller.

En toch — we behoeven slechts de dagbladen op te slaan om te zien, dat het afloopt. De redevoeringen van Hitler en Goering, de artikelen van Goebbels zijn even veel bewijzen van het groeiend besef, zelfs bij de kopstukken, van te vechten voor een verloren zaak. Men wacht op het reddende wonder en daarom wordt de propaganda steeds zwakker. „Houdt vol, want de nederlaag zou het einde van ons volksbestaan zijn”. — „De slachtoffers der bombardementen moeten blijven vechten, want slechts na een overwinning maken ze kans op restitutie van hun vernielde bezittingen”.

Inmiddels is het duidelijk, dat de Nazi zich met alle middelen van terreur tot het uiterste zal probeeren te handhaven. En zoo lang bij de bestuurders van het land geen wijfeling te bekennen is, kan een omwenteling „van beneden”, een opstand van het volk, niet worden verwacht. Vooral niet van een volk als het Duitse. Anders is het met een „putsch”, een verandering „van boven”. Zonder eenigen twijfel zijn er ook in Duitschland mannen van invloed, die het hopelooze van den tegenwoordigen koers beseffen en zichzelf en het land gaarne zouden willen redden eer het te laat is. Of ze nog een kans hebben, blijft een open vraag. Misschien zien ze die kans in het binnenlaten van de Westerschen nog vóór het Oostfront bezwijken is en de Russische vloedgolf zich over Duitschland heeft uitgestort. En het is weer een andere vraag of een dergelijke poging zou baten. Maar een kat in het nauw, maakt gekke sprongen. In elk geval zou een „putsch” met geweld gepaard moeten gaan en daarom zou een generaal de aangewezen aanvoerder zijn. Nu weet men, hoe wantrouwend de generaals door Hitler (en Himmler!) in de gaten gehouden worden. Doch den „echten” krijgt men nooit te pakken, want hij blijft tot den grooten dag onbekend. — Berichten, die van een ophanden zijnden „putsch” spreken, moet men steeds met een korreltje zout nemen. De mogelijkheid van dien mag echter niet bij voorbaat worden uitgesloten.

Het jaar 1943 heeft voor de Duitschers naast de gebeurtenissen aan het Oostfront, te land, ter zee en in de lucht zware slagen gebracht. Ze hebben onder achterlating van ruim 30.000 gevangenen Afrika moeten opgeven: ze werden uit Sicilië geslagen en trokken zich uit Zuid-Italië tot op 100 km van Rome terug. In den zee-oorlog verloren ze 200 onderzeeërs en zijzelf meldden voor December niet meer dan 225.000 ton Geallieerde scheepsruimte als zinken gebracht. Terecht spreekt Londen van de uitschakeling van het duikbootgevaar. Als klap op den vurpjl bracht het einde van

1943 den ondergang van de „Scharnhorst”, het laatste nog zee-waardige slagschip van Duitschland. Het tot zinken brengen van dit kapitale schip door twee torpedojagers (wel in samenwerking met het groote slagschip „Duke of York”) is één van de fijnste staaltjes van Engelsche zeemanskunst.

Nog erger en meer rechtstreeks werd Duitschland door de Engelsch-Amerikaansche luchtbombardementen geteisterd. Een vijftigtal groote steden heeft aanvallen van zoo erge afmetingen te verduren gehad, dat de Duitsche legerleiding genoodzaakt was ze met namen in de weermachtsberichten te vermelden; enkelen, zooals Hamburg, zijn haast volkomen vernield. Thans is Berlijn aan de beurt. In 12 groote en een aantal kleinere aanvallen werden 15.000 ton bommen op de stad neergeworpen en haast 60 pct van het bebouwde oppervlak werd platgelegd. Het kan niet missen, of de luchtaanvallen hebben niet alleen miljoenen dakloos gemaakt en daardoor de Duitsche werkkraft gevoelig getroffen, maar ook een belangrijk deel van de oorlogsindustrie uitgeschakeld. In die richting wijst ook de geregelde herhaling in de Duitsche pers van de geruststellende verklaring: „Een onafgebroken stroom van de beste wapens verlaat de fabrieken”. Terecht heeft Stalin kortgeleden gewezen op de belangrijke bijdrage van zijn bondgenooten in de oorlogvoering.

De meest belangrijke bijdrage, de invasie, begint concrete vormen aan te nemen. De algemeene opperbevelhebber is in den persoon van generaal Eisenhower aangewezen. Zijn onderaanvoorders te land, ter zee en in de lucht zijn Engelschen. Het zal nog wel een tijdje duren, totdat de nieuwe mannen hun bevelen geformuleerd hebben en deze door hun staven tot in onderdeelen hebben laten uitwerken. De Duitschers houden rekening met den inval in Februari of zelf nog in Januari. Veldmaarschalk Rommel, hun nieuwe opperbevelhebber-West, heeft zijn hoofdkwartier te Breda gevestigd. Zou dit een aanwijzing kunnen zijn, dat ze geen landing in Nederland verwachten?

Ons overzicht zou niet volledig zijn, indien wij in dit verband geen melding zouden maken van hardnekkige geruchten (uit Duitse bron) van een laatste invasiepoging der Duitschers in Engeland in den loop van Februari!

Aan het Oostfront is het tegenoffensief van veldmaarschalk Von Manstein (in November met uit het Westen overgebrachte troepen ondernomen) op eersten Kerstdag weer afgelost door het Russische winteroffensief van ongekende hevigheid. Reeds begin Januari stonden ze 40 km diep op vroeger Poolsch gebied en hebben op verschillende plaatsen den bovenloop van de rivier de Boeg overschreden. Deze stoot in de richting der Karpathen wijst op een poging, de Duitsche legers aan de Hongaarsche grens te splitsen en althans de Zuidelijke groep op te rollen. Zoodoende nadert het oogenblik, dat de ruimte-tusschen Oostfront en Karpathen niet meer breed genoeg blijkt te zijn om als étappe voor zoo geweldige legers dienst te doen. Dan zal Hitler den Hongaren moeten sommeeren hun land den Duitschers als étappegebied ter beschikking te stellen. Dit te weigeren is voor Hongarije de laatste en eenige kans om den Geallieerden een werkelijken dienst te bewijzen.

Zoo zien we de nederlaag Duitschland van alle kanten besluispen en voor de onderdrukte volken de bevrijding naderen. We eindigen dan ook met de smeekbede uit den Tachtigjarigen Oorlog:

Legget onder onze voet
Die zoo dorst naar onze bloed,
Dat hem alle mensen haten.
Dat zijn vrienden hem verlaten,
Dat hem zelf hij verteert,
Wilt ons horen, lieve Heer!

Hitler te schuiven. Door zijn optreden is het tempo ongetwijfeld verhaast, doch ook zonder hem zou Duitschlands herbewapening binnen afzienbaren tijd voltooid zijn.

Om een herhaling van het huidige werelddrama is voorkomen, is het derhalve niet voldoende Hitler en zijn trawanten onschadelijk te maken. Jarenlange scherpe controle op handel en industrie blijft noodzakelijk. Op economisch, maatschappelijk en politiek gebied moeten de sleutelposities worden ingenomen door mannen, die het vertrouwen der geallieerden genieten.

Economische en desnoods militaire sancties moeten worden toegepast, zoodra Duitschland in het geheim of openlijk de vredesvoorwaarden schendt.

Intusschen moet het Duitse volk leeren, dat het zich de achting der wereld slechts kan verwerven door noesten vlijt en vreedzamen arbeid en niet door de brute kracht van een overdonderend wapengeweld.

Men heeft na 1919 Duitschland te veel aan zijn lot overgelaten en de booze instincten van het Duitse volk welig laten voort-

telen, te weinig heeft men aansluiting gezocht bij de goede elementen, nog minder deze gestimuleerd. Carr zegt in boven aangehaald boek, dat in Engeland de meening heerscht, dat in de afgelopen twintig jaar dwang is toegepast, toen verzoeningspolitiek resultaten had kunnen hebben en verzoening geprobeerd is, toen nog slechts dwang kon baten. Hierin schuilt een kern van waarheid. In elk geval heeft de periode tusschen den eersten en den tweeden wereldoorlog ons geleerd, hoe het niet moet.

Winston Churchill is de man, die al jaren vóór den oorlog getracht heeft, de publieke opinie in Engeland en daarbuiten wakker te schudden door onthullingen over Duitschlands enorme oorlogstoerusting. Hij is thans de man, die te zamen met Roosevelt Duitschlands kracht zal moeten breken.

Beiden toonden zich in den oorlog staatslieden van groot formaat. Mogen zij ook na den oorlog de wijsheid en het doorzicht bezitten om in overleg met hun bondgenooten een vrede te sluiten, die de waarborgen biedt voor een langdurige periode van rust in de zoo hevig geteisterde wereld.

EEN AANKLACHT TEGEN ONS.

Jhr. de Ranitz, de waarnemend leider van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, heeft in een overzicht, dat Vova heeft gepubliceerd, verslag gedaan van het werk, dat dit departement in 1943 heeft verricht. Veel dat daarin voorkomt verheugt ons, omdat eruit blijkt, dat dit werk op het volk nog niet veel vat heeft kunnen krijgen. Eén zin heeft ons evenwel zeer getroffen om de felle aanklacht, die het tegen ons inhoudt, n.l. deze zin: „De toeloop naar onze concerten is enorm”.

Deze opmerking loopt parallel met de feiten, die ieder heeft kunnen constatareeren tusschen Kerstmis en Oudejaan, toen de Duitschers ter gelegenheid van het heidensch Germaansche Joelfeest al de werkgevers dwongen hun bedrijven stop te zetten. De menschen waren vrij en in drommen heeft men ze elkander zien verdringen voor de bioscopen. Ze waren aan één stuk door uitverkocht en in lange rijen maakten de menschen queue om plaatsen te bemachtigen voor de volgende vertooning. Men wilde genieten van laffe Duitse films en van tegen het eigen vaderland gerichtte en propagandistisch voor Duitschland en de N.S.B. samengestelde journaals.

We noemen dit een felle aanklacht tegen ons. Ook tegen hen, die deze films niet bezoeken. Men is nog te lamelijk om eenige uren van genot, dat men heeft bij een concert en een film, te offeren voor onze goede vaderlandsche zaak. De nazi's stoffen er op: onze concerten trekken enorm bezoek! En onze propaganda is niet zoo sterk, dat we ons volk kunnen terughouden van dit kwaad!

Elders wagen tien- en honderdtallen hun leven, vallen bonnen-centra aan, verspreiden lectuur, zwerven in den nacht door het luchtruim om den vijand te bombarderen, verspreiden lectuur en helpen onderduikers. In concentratie(moord-)kampen worden duizenden gemarteld, ten doode toe en de doodvonnissen rollen als maar door van de Duitse gerechten.

Maar wij „genieten” van hun concerten, hun films, hun journaals. Het is hemeltergend.

Zullen we dan nooit wakker worden?

Laat ons vlammend protest in de ooren van ons volk klinken!

Volk van Nederland ontwaak!

De vijand loert op ons leven!

HIS MASTERS VOICE.

In de „Telegraaf” van 28 December 1943 wordt een pleidooi gevoerd voor de kleine naties, waarbij men een tegenstelling suggereert tusschen de Geallieerden en Duitschland. De eersten zijn dan (natuurlijk?) de verdrukters dezer kleinen en Duitschland de beschermer. Hoort, hoe hij dit laatste verdedigt:

„Duitschland versterkte in belangrijke mate na de gebeurtenissen in Italië de levensvatbaarheid van Kroatië. Het erkende in hoogste instantie een na-oorlogsche politieke zelfstandigheid voor Noorwegen en baande met gelijke autoriteit een zelfstandigheid voor Nederland aan.”

Prachtig niet?

Herkent ge de stem van den meester?

„Aanbanen” is een zuiver uit het Duitsch overgenomen uitdrukking, en wel van „anbahnen”, dat voorbereiden beteekent.

De Nederlandsche poppedijntjes die journalisten heeten, spreken als papegaaien de taal van hun grooten meester na.

Maar wij weten nu reeds jaren, hoe een Duitscher het woord anbahnen vertaalt.

OP EÉN DATUM.

Kop in „Het Handelsblad” van 7 Januari 1944:

„Elastische verdediging weer op den voorgrond”.

Kop in het „Dagblad van Noord-Holland” van 7 Januari 1944:

„Von Mannstein laat elastische verdediging varen”.

De eenheid van gedachten is hier minder groot dan bij Mussert en Hitler!



dat tijdens een kameraadschapsavond vna de politie op Schouwen-Duiveland e.o., die als „dienst” door alle politieambtenaren moest worden bijgewoond, te Tholen diverse opgeslagen radio-ontvangtoestellen uit een schoolgebouw zijn ontvreemd en dat dus een kameraadschapsavond toch nog ergens goed voor is;

dat Generaal Christiaansen veel aan zwarten handel doet en o.m. opdracht heeft gegeven aan de scheepswerf „De Vlijt” te Aalsmeer, plezierjachten te bouwen voor zijn rekening, waar clandestien Zweedsche motoren in gebracht zijn;

dat Nederland reeds enkele jaren geleden gedwongen werd een onvoordeelige ruiltransactie met Duitschland te sluiten, n.l. van varkens tegen gerst en dat Duitschland vergeten heeft het grootste deel van de gerst te leveren, n.l. ongeveer 30.000 ton;

dat de Duitse levensmiddelen-industrie zoodanig beschadigd is, dat verschillende Nederlandsche fabrieken thans opdracht krijgen voor Duitschland te werken (haverhout);

dat er van de 800 locomotieven, welke de Ned. Spoorwegen bezitten, ongeveer 200 permanent in reparatie zijn;

dat de N.S.B.-burgemeester van Steenderen bij zijn installatie zeide: „Iedere boer zal tot den laatsten korrel moeten afleveren aan de regering” en dat hij zelf onlangs is bekeurd wegens het frauduleus hebben van rogge bij den bakker;

dat op een distributiekantoor in Zeeland 20 jongelui, die voor Duitschland waren aangewezen, tegelijk onder water gingen, waardoor de boel hopeloos stagneerde;

dat de vroegere commandant van Vugt, de sadist Schmielefski, na zijn ontslag is overgeleverd aan zijn vroegere vrienden in een Duitsch „Vernichtungslager”, alwaar hij het niet lang heeft uitgehouden en zoo onderging aan zijn eigen systeem;

dat in den laatsten tijd zelfs woonwagen-bewoners niet meer met rust worden gelaten, dat ze hun wagen moeten verlaten en onderdak zoeken in schuren en kippenhokken en dat, wie er niet in slaagt, overgebracht wordt naar het kamp te Westerbork;

dat het bevolkingsregister te Amsterdam oproepen verzendt aan hoofden van gezinnen, waarin deze verzocht worden gegevens te verstrekken omtrent henzelf en hun gezin, teneinde de persoonskaarten weder volledig te kunnen invullen; dat men het voldoen aan deze oproepen zoo lang mogelijk moet uitstellen;

dat het bedrijf voor granen tezamen met de vakgroep Bakkerij, den zedelijken moed hebben gehad aan de Duitse instanties de namen op te geven van ongeveer 3500 bakkers, wier zaken wel gesloten zouden kunnen worden en dat de sluiting van deze bedrijven eerlang tegemoet kan worden gezien;

dat Nederland opnieuw over de maanden December en Januari 150.000 arbeiders voor de Duitse oorlogsmachine heeft moeten leveren;

dat de boeren zich niet moeten storen aan dreigementen, doch blijvend moeten weigeren hun contributie voor den Landstand te betalen;

dat het invullen van Z-Karten medewerken is aan deportatie naar Duitschland;

dat jongelui niet in Arbeidsdienst moeten gaan.

VERANTWOORDINGEN.

KLM 10; CELQ 10; KX 100; LEW 20; GOO 16.20; BAK 40.50; HENK; OMS 30.25; ORS 27.50; CCC 50; HKS 60; EIK 104; VL 100; WA, GOUD 20.45; AB 100; AXX 50; WI 503; MM 440; HAR 35.